

Dk - DIALOG

Cena 20,- Kč

Pro členy Demokratického klubu zdarma

ÚVODNÍ SLOVO

Toto číslo přináší shrnutí činností některých spřátelených organizací za rok 2023. Můžeme se začít i do informací souvisejících s volbami do Evropského parlamentu. Když se nad těmi zprávami zamyslíme, budeme si určitě přát, aby v roce 2024 našla demokracie hodně opory nejen mezi námi v Demokratickém klubu – kde má prostor na našich setkáních i na stránkách tohoto bulletinu.

JN

I. CITÁT TOHOTO ČÍSLA

U našich blízkých sousedů vidíme, že křehký systém demokratických pojištěk se může pár dobře cílenými zásahy snadno rozklítit. To nechceme v ČR připustit. O to důležitější je aktivně bránit základní demokratické principy a pravidla politické soutěže už nyní.

Sít' k ochraně demokracie, 2023

II. PŘÍSPĚVKY

JAK PROSAZOVAT, CHRÁNIT A UDRŽOVAT EVROPSKÉ HODNOTY V ČASE VÁLKY

Shrnutí bude lehčí, než jsem si představoval, protože *všichni jdeme stejným směrem*, byť zde zaznělo 16 příspěvků řečníků ze sedmi zemí Evropy několika politických směrů. A to je krásné. Byl jsem pověřen Institutem evropských demokratů, abych věci, co tady byly řečeny, dal dohromady, možná k tomu ještě něco poznamenal, a pak předal slovo Gábi Schmidt, která celou naši dnešní úspěš-

nou konferenci zakončí. Já bych zdůraznil především toto: Demokracie znamená, že musíme vědět, kam jdeme. Demokracie není to, že každý jde, kam si usmyslí. Demokracie je to, že se na něčem dohodneme, a pak tam jdeme. NATO je pouhým nástrojem, protože naše bezpečnost je věcí každého z nás. Každý kolem sebe pečuje o bezpečnost těch druhých. To je vlastně základ udržování demokracie. Divili byste se, jak toto je v krvi a pod kůží všech Američanů. Byl jsem tam mnohokrát a vím to. Fake news je hold součástí našeho života. Vlastně je zpopularizoval Donald Trump, ale oni tady byli s námi předtím. Akorát si to málo kdo uvědomoval. Já už jsem to říkal na jednom výboru zahraniční politiky dva roky předtím, než Donald Trump začal o tom mluvit na volebních shromážděních a objevilo se to v televizi a vyhrál tím vlastně volby. My, jak tedy řekl pan Kleisbauer, je můžeme porazit pouze tím, že vytvoříme *svoje informace – dobré zprávy*. Jinak se tomu taky říká evangelium.

Jak tedy bojovat o tu demokracii v těch zemích, kde není? To je náš úkol. NATO by se mělo začít zabírat touto „soft“ válkou. To znamená dávat – vysílat – ty dobré informace, ty správné informace kolem světa nejenom v rámci naší civilizace, ale i tam, kde ještě demokracie nezvítězila, mimo jiné poznamenal pan Kleisbauer. Vezměme si příklad z toho, jak málo jsme byli připraveni na přímou intervenci – invazi – ruské armády na ukrajinské území. Od té doby se za 21 měsíců hodně změnilo. Ale jak vyznělo z příspěvků Petra Jantače a Tomáše Chlebečka i některých dopoledních příspěvků je před námi mnoho práce.

Vladimír Špidla řekl, že máme mít vizi a představy, jak k těm cílům dojít. Měli bychom stvrdit samostatnou evropskou politiku v oblasti Artificial Intelligence, dále uvedl: „Evropa není izolovaným ostrovem a musí se naučit zvládat krize, protože přijdou ještě daleko větší, než máme nyní. Minulé rozšíření oslabilo komunitární prvky. Jsme před dalším rozšířením, tudíž je potřeba začít intenzivně pracovat, nejen mluvit, ale i pracovat na prohlubování komunitární metody rozhodování.“ To je přímým úkolem příštího volebního období Evropského parlamentu, dodávám já, a s tímto by každá seriózní strana měla jít do voleb do Evropského parlamentu. Jak toto bude řešit? Čili Artificial Intelligence a to, kterým způsobem se EU rozšíří po roku 2030. Co se týká společných hodnot? Je to otázka respektu k Chartě základních práv. Ta je součástí smluv, není to zase žádná věc dobrovolná. Je to věc, ke které se zavázaly všechny členské státy. A tudíž je potřeba jí znát. To by se také mělo objevit v kampani do voleb do Evropského parlamentu, protože pouze ti občané, kteří znají svá práva, vlastně jsou těmi občany. Jinak jsou to lidé z nějakého středověku, kteří se nepodílí na výsledcích voleb, anebo se podílí tak, že vlastně ztrácíme směr, nikoli že posilujeme.

Máme situaci v Evropském parlamentu, který připomíná stav před 40 lety, kdy Altiero Spinelli navrhl Ústavu pro Evropu. Teď jde o to, co s tím udělají členské státy skrz Radu Evropské unie. Jak řekl Pier Virgilio Dastoli, my jako Evropské hnutí podporujeme snahy Evropského parlamentu v tomto směru, a chceme věřit, že by Evropská rada nebo aspoň Rada Evropské unie ještě do voleb nastínila cestu k rozšíření Evropské unie. Ale my musíme si být vědomi, že před tím rozšířením musí být takzvané prohloubení. Čili, tak jak řekl Vladimír Špidla, přechod

od intergovernmentálního (mezivládního) způsobu rozhodování, k důsledně komunitárnímu způsobu rozhodování. Musíme to organizovat krok po kroku a národní parlamenty by k tomu měly přispívat. Žádný národní parlament členského státu by neměl být překážkou tohoto procesu, protože přece všichni chceme, aby Evropa byla silnější.

Novým prezidentem Mezinárodního Evropského nutí se stal Guy Verhofstadt. Možná, že si mnozí pamatujete, jak dal prezidentu Spojených států, Bushovi, knihu o evropské integraci. Ten se netvářil moc příjemně. Nicméně si knihu vzal. No a tento pán, který jí dával jako belgický premiér před 20 lety, je vlastně dnes hlavou Mezinárodního Evropského hnutí. První hlavou Mezinárodního Evropského hnutí byl v roce 1948 Winston Churchill. Takže přejme Guy Verhofstadtovi, aby byl stejně úspěšným politikem, jak si vzpomínáme na Winstona Churchilla. Teď je důležitá doba, také proto, protože *výsledky voleb na Slovensku, a hlavně v Nizozemsku nás varují*. Je to další věc mobilizace před volbami do Evropského parlamentu. Každému, komu záleží na své bezpečnosti, na prosperitě svých dětí, svých vnuků i svojí, by měl přidat ruku k dílu. Zaznělo také to, že *postupně vytváříme evropský démos*. Častá to skepse některých politiků i těch, kteří chtějí vést kandidátky do nastávajících voleb do Evropského parlamentu. Ale pravda je ta, že démos vzniká v momentě, kdy máme to státoprávní uspořádání. Jak tady bylo řečeno panem velvyslancem Landovským, že napřed musíme udělat stát, a pak budeme mít peníze na zbrojení, na integraci zbrojních systémů, a pak budeme mít i ten evropský démos.

Protože kde je průmysl, tak tam je prosperita, a tudíž je i na vytváření démosu (lidu). Tedy démos – lid – je věc odvozená, nikoli prvotní. No, a pak tady bylo řečeno velmi hezky panem Viktorem Daňkem kolem těch věcí, kterými se musíme zaobírat v České republice, protože stále, jak říkal Karel Schwarzenberg vždycky, slyšel jsem ho několikrát: *První, co v té debatě musíme rozhodnout, jestli patříme na Východ nebo na Západ*. Dnes je to o to aktuálnější, že máme invazi té Ruské říše vlastně směrem k nám – na Západ. (Poznámka autora: *Pointou střetu je tedy zápas o to, jak bude ten evropský lid vypadat*. Nejde o to, že budou různá etnika stejná nebo téměř nerozpoznatelná. Jde o to, zdali budeme usilovat o naplnění jistých hodnot, které zde na Západě nazýváme evropskými a které jsou přesně zachyceny v Chartě základních práv, nebo ne. Právě o tomto se rozhoduje, a nakonec se podle mé hypotézy rozhodne nejpozději do konce příští dekády pod vlivem tlaku z dnešního „Globálního Jihu“ – G77.

Co se týče migrace do Evropy, tak byli zahraničními řečníky uvedeno, že byla velmi zneužitá populisty, což my v České republice velmi dobře víme. No, a je to spíš o tom, abychom v jednotlivých oblastech života a souvisejících evropských politikách vytvářeli ty dobré informace, jak jsem říkal v začátku svého proslovu, které překryjí ty panicky nebo úmyslně vytvářené zprávy. Z pohledu komunální politiky, zdůraznila Alena Gajdušková, je tu především velká obava, co se dneska děje a jak to mají vlastně vysvětlovat lidem, co jim mají říkat. Protože to, co se děje v Unii a ve světě a jakým způsobem o tom informují média, se vysvětlit pozitivně prakticky nedá – vítězství Wilderse, o kterém se zmínila Alena

Gajdušková, je vítězství 23 %. Zase si dovolím citovat *Karla Schwarzenberga, který říkal, že v každém národu je aspoň pětina magorů, takže ti ostatní se prostě domluví* a Wilders má v Nizozemsku jenom tu jednu pětinu hlasů neboli křesel. Možná získá i třetinu ... jasně ... může se namítat, že takhle to začalo i s tím nejménovaným politikem 30. let, ale já si myslím, že tam to nehrozí, protože tam to občanské vědomí je hluboké a vysoké a úcta k lidské důstojnosti, svoboda, demokracie, vláda práva je tam samozřejmostí pro ten zbytek minimálně tři čtvrtin lidí. Jak zdůraznila bývalá místopředsedkyně Senátu Alena Gajdušková: „Musíme neustále pečovat a vytvářet tu legitimitu orgánů Evropské unie a najít způsob, jak se vlastně rozloučit s tím vetem, přitom to jako úplně explicitně neříkat, protože víte, co náš pan prezident – chudák – dostal za to, že mluvil pravdu ohledně toho veta. Takže nějak se s ním rozloučit, takže spíš budeme mluvit o tom, jak budeme rozšiřovat tu dvojitou většinu než to, že nebude právo veta. Nebo v některých otázkách, třeba právě v těch identitárních, může to právo veta klidně zůstat. (Poznámka autora: Kultura, vzdělání jsou pravomocemi národních států, členských států, v tom Evropská unie nemůže nic nařizovat. Vlastně nemá na to žádné právo, ani to nedělá. Tak proč to neříkáme? Musíme to říkat.)

No, pak tady bylo o snu o silné a bezpečné Evropě a jak skutečností je, že vlastně naše přání kolikrát zůstává nerealizované. Ale jak bylo správně řečeno panem Vaculíkem, že k tomu máme evropské instituce, máme je vychovávat, respektive upevňovat, vytvářet v nich ty pocity smyslu jejich práce, aby právě ochraňovaly naše – evropské a demokratické – hodnoty a byly nejlepším prostředkem prevence toho, abychom neztráceli ty výhody, které nám svoboda, demokracie, vláda práva poskytují. V těchto souvislostech vyzývám všechny, aby se snažili právě o diskusi v těch národních parlamentech, protože když bude *diskuse v národních parlamentech*, tak ti novináři budou muset o tom referovat, a pak bude skutečná debata. Pokusme se o tuto debatu teď před těmi evropskými volbami.

Byl tady velmi zajímavý příspěvek pana Vlahoviče ohledně Západního Balkánu a toho, že tedy musíme přistupovat ke každému státu zvlášť, že to nemůžeme vidět jako v jedné kupce. No, jak víte, tehdy při přistupování do NATO bylo Slovensko vlastně vyloučeno z téhle první části rozšíření NATO a bylo to na Českou republiku, Polsko a Maďarsko. Možná, že to tehdy bylo předčasné, protože jak víte, tak ani jeden z těchto států nemá ještě euro, takže vlastně to NATO jako by zastavilo vývoj k úplné evropské integraci v těchto třech zemích – to je tak moje trochu provokace k zamyšlení.

„Rusko jako misionář – zachránit svět“, tady padlo od Petra Fleischmanna, že je to totiž *součástí jejich mentality a že se tak vrací přelom 18. a 19. století*. Tak my jsme dneska 200 let poté. A pořád je to o tom, abychom překonávali na území České republiky takové to, Václav Havel tomu říkal *zápecnictví*. Prostě to, že tady máme to Německo, Rakousko a že jsme tak jako by schovaní v té střední Evropě, toto je pořád v těch mentalitách, jak ta setrvačnost zůstává nejen u nás. Bojíme se, že bychom se kamarádili s těmi Francouzi, Italy, Španěly, ale to jsou přece naši přirození spojenci, protože právě s nimi my to, co si přejeme, můžeme

realizovat. Zkusme se zbavit pocitu, který byl zakořeněn po staletí, a tak jak parafrázuji Petra Fleischmanna: V roce 1792 prostě hlavním evropským rozporem byl ten mezi vznikající Francouzskou republikou a Svatou říší římskou a formálně byla francouzským králem vyhlášena válka českému a uherskému králi. Takže se tohoto rozdělení Evropy konečně zbavme. Už máme pomalu 250 let poté.

Mimochodem dnes je 460 let, kdy skončil tridentský koncil. To město je tedy v jižních Tyrolích (pro správný překlad - je to Trento) – takže určitě všichni ho znají. A hlavním výsledkem toho koncilu v Trentu byla podpora vzdělávání. A v Trentu se taky narodil jeden otec Evropy, Alcide de Gasperi. Byl někým dokonce oceňovaný jako největší postava, protože to měl nejtěžší v Itálii, kde překonával Mussoliniho režim a udělal z Itálie organickou součást evropské demokracie.

Válka má být nemyslitelná, ale aby byla nemyslitelná, tak by měla být materiálně nemožná, neuskutečnitelná. To tady bylo mnohokrát zdůrazněno, že toto můžeme obstarat jenom tehdy, když budeme natolik silní i v těch zbrojních arzenálech, aby prostě nikdo nevyprovokoval tu válku vůči nám. Už nikdy Srebrenica, už nikdy Osvětim. Už nikdy jednostranné rozhodnutí bez vůle těch, kterých se to týká. Jedna z cest je, aby o podstatě života nerozhodovali politici nebo orgány, ale vždy byli účastní občané a občanky. Být sám sebou vede k mnohému pozitivnímu, ale v politice může vést ke zmaru a nebezpečí sebezničení. Vidíme to ve vztahu Ruska k ostatnímu světu. Prostě jsou tu státy, ale i určitá společenství lidí, které si myslí, že mají patent na rozum a pravdu. Nadnárodní celky, které můžeme podporovat, musí mít demokraticky zvolené orgány. V dnešní době k tomu může vést jen bezpečnost v kyberprostoru a rovnost přístupu k němu.

Tedy vážení přátelé, dámy a pánové, na počátku bylo slovo – logos – tedy přeneseno - pravda Boží. *Jme lidé, nejsme a nemůžeme být majiteli pravdy, ale přesto hledáme cesty k jejímu poznávání v takových společenstvích, jakým jsme byli dnes.* Děkuji.

Ivo Kaplán, proslov k Evropskému hnutí, prosinec 2023

EVROPA SE MUSÍ STÁT VSKUTKU POLITICKÝM PROJEKTEM SVÝCH EUROOBCANŮ

„Evropa se musí stát vskutku politickým projektem svých euroobčanů“

To je jedno z poselství konference, kterou v pondělí 4. 12. 2023 uspořádali v Poslanecké sněmovně zástupci Renew Europe v podobě think-tanku Institutu evropských demokratů ve spolupráci s Evropským hnutím v České republice, Evropským institutem Renaissance a Českým centrem Mezinárodního PEN klubu. Účastníci se shodli na nutnosti bránit evropské hodnoty před ohrožením zvnějšku, ale i zevnitř, k čemuž by mělo přispět i zefektivnění rozhodovacích procesů na úrovni Evropské unie. Řečníci po velmi otevřené výměně názorů na efektivitu evropské pomoci napadené Ukrajině poukázali mj. na potřebu celoevropského a skutečně politického přístupu i ke koordinaci obranného průmyslu.

„Diskusi na téma ochrany a aktivního prosazování evropských hodnot a také obranyschopnosti států EU s ohledem na aktuální geopolitickou situaci považuji za nesmírně důležitou,“ zdůraznil ve svém poselství ministr Martin Dvořák, který společně s poslancem Janem Berkim (oba za Hnutí STAN) přijal nad akcí záštitu. Poslanec Jan Berki se dotázal, zda některé z evropských hodnot, jako jsou solidarita, sounáležitost, radost z různorodosti, nejsou v mechanismech EU příliš skryty, zda o nich dostatečně mluvíme a vidíme je. „Pochopili všichni ti, kteří jich využívají, že je třeba je chránit? A že k jejich ochraně musíme být silní? A že silní můžeme být jenom společně?“

Bývalý předseda vlády a evropský komisař a nynější předseda Evropského hnutí v ČR Vladimír Špidla navázal tím, že „Evropská unie byla a je primárně projektem politickým. Ekonomické prvky, jakkoliv jsou důležité, jsou pouze nástrojem k základnímu cíli, totiž k uchování míru. Evropa musí posílit svoji suverenitu, jakkoliv ji můžeme chápat široce, a to jak politickou, obrannou, tak i ekonomickou. V dlouhodobém střetnutí s Ruskou federací je nutné vytvořit daleko silnější vlastní obrannou kapacitu, což není pouze záležitost technická a zbrojní, nýbrž je to i záležitost politická. Unie ovšem potřebuje posílit svoji autonomii nebo chcete-li odolnost i v dalších oblastech – ve vědě a inovacích, např. v oblasti umělé inteligence.“ A apeloval na změny ve fungování EU, aby EU v budoucnu rozšířená na 36 států mohla jednat dostatečně efektivně. „Originalita EU spočívá ve sdílené suverenitě. V komunitární metodě vytvořila evropská unie originální nástroj, jehož efektivita je daleko vyšší než efektivita pouhé mezivládní koordinace. Rozvíjení a uchování této metody je naší povinností, naším vkladem do přežití moderní civilizace,“ uzavřel.

Ve stejném duchu pokračoval i nestor italské politiky, bývalý asistent jednoho z „otců Evropy“ Altiero Spinelliho a nynější předseda Evropského hnutí v Itálii Pier Virgilio Dastoli: *V současném uspořádání je evropské občanství ve skutečnosti doplňkové k národnímu občanství. Práva, která Smlouvy EU evropským občanům přiznávají, jsou navíc omezena na určité oblasti, i když důležité; chybí také předpoklady (např. v postupech pro volby do Evropského parlamentu) pro vytvoření evropského veřejného prostoru, kde jsou sdílené hodnoty, práva a povinnosti doprovázeny pocitem loajality ke společným institucím.*

Diskuse v prvním bloku se točila kolem neblahého dědictví klausovského utilitárního pohledu na EU jako zdroje peněz a neochotného plnění závazků „přícházejících z Bruselu“. Předseda Českého centra Mezinárodního PEN Klubu Ondřej Vaculík to formuloval následovně: „Jako by Evropské unie byly dvě: Jedna užitečná, která svými dotacemi pomáhá rozvoji našich obcí a obnově krajiny kolem nich, a jedna škodlivá, která nám naopak vnucuje různá nařízení, byrokratizuje náš život a často omezuje to, na čem si zrovna tolik zakládáme. Například nebytí elektromobility, kdo by tušil, jak milujeme spalovací motory?! ... Je to rozkladné dílo některých politiků, kteří bez ohledu na vyšší evropské zájmy manipulují své potenciální voliče,“ dodal a připomněl, že například Německo či Ukrajina mají pohled diametrálně odlišný.

Přínosy EU jsou však jiné než ekonomické. „*Občané očekávají od politiků především zajištění bezpečnosti a prosperity,*” uvedl Viktor Daněk, na něhož reagovali další řečníci – bývalá místopředsedkyně Senátu Alena Gajdůšková, dřívější ministr zahraničí Černé Hory Miodrag Vlahovič, jenž se logicky věnoval touze nových států po připojení se k EU, a pan Petr Fleischmann.

Blok odpolední se pak věnoval bezpečnosti – a přínosu zemí EU společné obraně v rámci NATO. Místopředseda Evropského hnutí v ČR Pavel Trantina na začátku připomněl proročká slova Václava Havla z února 2008: „*Na východ od prostoru, který chrání NATO, nenápadně, ale nezadržitelně vzniká poměrně nový typ diktatury. Všechny základní lidské a občanské svobody jsou tu zvolna a nenápadně potlačovány...*“ řekl tehdy k Rusku a dodal, že „*východní hranice Evropské unie a NATO – nejasná na rozdíl od jejich hranic západních – by měla být nejen co nejdřív a co nejpřesněji dohodnuta, ale měla by být i totožná.*” Přítom do západního okruhu počítal také budoucí demokratickou Ukrajinu a Bělorusko.

K živé diskusi přispěla také přítomnost ukrajinského plukovníka ve výslužbě Dmitrije Kalužného, který mimo jiné řekl: „*27 let jsem pomáhal tvořit novodobou ukrajinskou armádu. Mysleli jsme se, že staneme součástí Evropské unie a NATO před 15 lety, pak ještě před událostmi na Majdanu. Nestalo se, a teď nás to stojí úsilí, životy a hromadu peněz.*“ A dodal, že zatímco Ukrajinci snižovali stav armády z 800 000 na nedávných 200 000, Rusové dělali za pomoci hybridní války všechno proto, aby ukořistění ukrajinského území bylo lehkým úkolem. To se jim nezdařilo mj. díky podpoře evropských států, za niž poděkoval, a vyzval k jejímu zesílení. Protože nyní jsou to především stateční Ukrajinci, kteří doslova krvácejí za naše evropské hodnoty.

Český velvyslanec při NATO Jakub Landovský vidí hodnoty evropské jako hodnoty západní. Vysvětlil politiku otevřených dveří, kde „*NATO se nerozšiřuje nějakou vědomou činností, je to organizace, která má ve své misi Evropu celistvou, svobodnou a v míru. A na základě této mise, tohoto atraktivního souboru hodnot, se k němu připojují další země.*” Ocenil také vysokou míru realistického pohledu na současnou Evropu, NATO, stav mezinárodních vztahů a obranných kapacit ve světě. Tomu, například konkurenci evropských zbraňových systémů ve srovnání s těmi americkými se věnoval expert německého vydavatelství Monch a dlouholetý pracovník Deutsche Marshall Fund v minulých desetiletích Tomáš Chlebeček. Philippe Michel Kleisbauer, poslanec Národního shromáždění Francie v letech 2017-2022, představil velice stručně pozici Francie, kterou měl možnost obhajovat koncem minulého desetiletí jako vedoucí francouzské delegace do Parlamentní shromáždění NATO tak, že Francie je otevřena jakékoli spolupráci v oblasti vývoje a výroby evropským projektům v této oblasti, ale vždy je důležité, aby byly součástí plánování NATO. Mír lze zachovat jen tehdy, bude-li mít potenciální agresor pocit, že nemůže vyhrát, zaznělo v diskusi mnohokrát. NATO je dle Kleisbauera nástrojem naší bezpečnosti, ale nikoli dostačujícím. „*Samozřejmě silná ekonomika, schopnost rozhodování, fungující jednotný trh, dodržování vlády práva a úcta k lidské důstojnosti jsou vedle svobody a demokracie základem pro spokojený život Evropanů,*“ dodal. I proto rezonova-

la slova Petra Jantače, že současná Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU v dnešní době nedostačuje. „*Evropská unie musí být nadána, vedle současné úřední pravomoci, i politickou mocí. Neboť válka je výsostně politickou záležitostí. Kdo nemůže vládnout, nemůže ani válčit. Kdo nemůže válčit, nemůže ani zajistit zachování míru.*”

Z konference jasně vyplynula potřeba představovat Evropu jako politický projekt. Na to se bude Evropské hnutí v České republice v následujícím období, zejména před volbami do Evropského parlamentu, soustředit.

Evropské hnutí v ČR, 9. 12. 2023 (Tisková zpráva o konferenci „Jak sdílet, prosazovat a chránit evropské a demokratické hodnoty v době války“)

VÁŽENÍ ČLENOVÉ SÍTĚ K OCHRANĚ DEMOKRACIE,

... v roce 2024 budeme dál -

- **vyhodnocovat závažné hrozby** a informovat o nich vás, politiky, média a širokou veřejnost,

- **oporou** a tím, kdo vás propojí, **pokud budete potřebovat podporu** ostatních členů,

- s experty sledovat to podstatné a **vydáme další Zprávu** o stavu české demokracie,

- **rozšiřovat síť** zapojených organizací a expertů.

A nově se chystáme -

- zorganizovat summit *Priority české demokracie* a **přitáhnout pozornost politiků ke klíčovým tématům**, která naši demokracii posílí ještě před volbami 2025,

- do různých koutů ČR vyrazit **zmapovat, co by občanskou společnost podpořilo** v ochraně základních demokratických principů (s podporou Evropské komise),

- **zavést zelenou výzvu** pro iniciativy na podporu demokracie.

Síť k ochraně demokracie, prosinec 2023

ŘEŠÍME AKTUÁLNÍ SPOLEČENSKÉ VÝZVY POMOCÍ PRÁVA

Energetika, životní prostředí, odpovědnost korporací

Prosadili jsme kvalitní legislativu pro komunitní energetiku v ČR

Novela energetického zákona Lex OZE 2, která ukotvuje sdílení energie v zákoně, prošla Poslaneckou sněmovnou díky práci expertů Frank Bold a Unie komunitní energetiky (UKEN) v podobě, která významně **podpoří rozvoj komunitní energetiky a využívání decentralizovaných zdrojů obnovitelné energie**.

Zásadní nyní bude navázat na tuto legislativu také **dotlačnými příležitostmi**, které umožní rozmach sdílení elektřiny v rámci bytových domů, domácností i obcí. Budeme na tom dále pracovat

*Představili jsme bezplatný návod na komunální energetiku a přinášíme Ener-
gii pro města*

Celoročně pomáháme obcím reagovat na vysoké ceny energií prostřednictvím komunálních energetických projektů. Letos jsme pro ně proto spustili **bezplatný online nástroj Energie pro města**. Současný stav místní energetiky si můžete zmapovat prostřednictvím **krátkého online dotazníku**. Jeho výsledkem je **vyhodnocení a přehledný krokoměr**, který vysvětlí, v jakém bodě se konkrétní obec nachází a kudy se má vydat dál.

Podíleli jsme se na finální podobě standardů pro reporting udržitelnosti

Byli jsme u přípravy **finální podoby ESG standardů**, podle kterých bude reportovat více než tisícovka českých firem své nefinanční aktivity. Jasná pravidla zajistí **transparentnost na trhu a efektivní přesměrování financí do udržitelnosti**. ...

Naše dlouholetá práce v oblasti odpovědnosti korporací letos v prosinci vyústila v dohodu na **finálním znění směrnice o náležitě péči v oblasti udržitelnosti** (CSDDD), která přinese největším evropským podnikům **povinnost řešit negativní dopady v jejich hodnotovém řetězci**.

Ústavní soud dal za pravdu našim dvěma klientům ve sporech o špatné kvalitě vzduchu

Nejprve vyhověl Ústavní soud **penzistce z Radvanic-Bartovic**, která od roku 2018 bojuje za **zlepšení kvality ovzduší na Ostravsku**. ...

V **druhém letošním rozhodnutí** se Ústavní soud zastal našeho klienta, který se domáhal **náhrady újmy od státu** za nedostatečná opatření vedoucí k nižšímu znečištění ovzduší v místě jeho bydliště.

Kauza Turów: okolo bariéry voda protéká. Frank Bold stojí na straně českých obyvatel

V polovině letošního roku **vypršelo roční monitorovací období** funkčnosti nové podzemní stěny, která má bránit odtoku podzemní vody z českého území do polského dolu. Ačkoliv podle Ministerstva životního prostředí stěna fungční je, voda stále odtéká. Naše úsilí o napravení situace ale trvá. ...

Za drahé potraviny může selhávající český trh. Zanalyzovali jsme činnost Antimonopolního úřadu

Zdražování potravin ukázalo na dlouhodobý problém – **Češi platí za zboží víc než sousedé z dalších států EU**. Obranou proti vysokým cenám je dobře fungující konkurenční trh, který má zajistit Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS). **V ČR ale není vidět aktivní snaha Úřadu** bránit zneužívání dominantního postavení na trhu a dalších nekalých praktik. ....

Fialova vláda má k protikorupčním zákonům jen vlažný postoj

Přestože se vláda v programovém prohlášení přihlásila ke spoustě slibů, její

přístup k protikorupční agendě je jen vlašný. O to náročnější letos bylo pro-sazování naší agendy v rámci Rekonstrukce státu. I tak se nám povedlo prosadit alespoň základní **ochranu oznamovatelů** korupce či posílit **nezávislost státních zástupců. ...**

Mnoho další práce nás tak čeká v roce příštím a vlastně až do parlamentních voleb v roce 2025.

Jak Frank Bold měnil svět v roce 2023

RŮZNÁ VYPRÁVĚNÍ O JEDNÉ SPOLEČNOSTI

Opravdu se dá popsat jako rozdělená, jak se běžně tvrdí? Existují témata, která nás sjednotí? A jaké otázky nás skutečně stěpí?

Odpověď přináší Martin Buchtík, ředitel Ústavu empirických výzkumů STEM, v naší nové knize *Různá vyprávění o jedné společnosti. ...* Publikaci si můžete stáhnout zdarma na našich stránkách. <https://masarykovaakademie.cz/>

Masarykova demokratická akademie, 2023

CO MOMENTÁLNĚ ŘEŠÍ REKONSTRUKCE STÁTU?

- 78 % Čechů čte online média. **České zákony na definici online médií přesto nemyslí.**
- Taký vám to v Poslanecké sněmovně přijde občas horší než na dětském hřišti? **Navrhujeme 10 kroků, jak vytvořit etický kodex pro poslance.**
- **ČR hrozí, že se zastaví klíčové stavby, IT zakázky a další projekty** – třeba dlouho očekávaná Vltavská filharmonie. Víme, jak zvrátit tuto hrozbu – **navrhujeme komplexní reformu ÚOHS.** Na toto téma s námi natáčeli i Reportéři ČT, sleduj zde.
- : **Rekonstrukce státu podala oranžovou výzvu v naší iniciativě Síti k ochraně demokracie** za záchranu právního státu na Slovensku.
- **Reportéři ČT: ČR jako země zaslíbená pro praní špinavých peněz.** Návrh zákona řešící průtokové účty má být přesto předložen až **poslední den roku 2024.**
- **DOPORUČUJEME:** Myslí vláda své sliby vážně? **Stát schvaluje protikorupční agendu, nevyčleňuje ale na ni dost lidí.**
- Návrh zákona o lobbování je na dobré cestě. Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí přijala **všechny naše připomínky.**
- **ČR: Nejkomplikovanější přezkum veřejných zakázek v EU.** Opět jsme v něčem první.
- Zaměstnanci ve státní službě mají oproti svým kolegům v soukromém sektoru možnosti kariérního růstu velmi omezené. **Stát se tak ochuzuje o talentované pracovníky, kteří drží stát v chodu.**

<https://www.rekonstrukcestatu.cz> *Rekonstrukce státu, 2023*

MILNÍKY MILIONU CHVILEK 2023

Rok 2023 byl opět plný výzev a pro občanskou společnost představoval především dokončení politické změny. Prozápadni a demokratickou hlavu státu máme i zásluhou aktivních a angažovaných občanů.

Po prezidentských volbách pak byla potřeba pustit se do dlouhodobějších projektů, jejichž cílem je postupné posilování demokratických struktur. Tak, abychom se stali stabilní vyspělou demokracií s pevnými institucemi, v níž nebude u každých voleb hrozit změna politického kurzu.

Občanská společnost opět ukázala svou sílu – kontroluje, nastavuje zrcadlo a vzdělává. A především nerezignuje, protože to je největším nebezpečím pro nadcházející období. Na vývoji v sousedním Slovensku jasně vidíme, jak moc je její role nepostradatelná. V následujících dvou letech, které nás od příštích sněmovních voleb dělí, je třeba vytrvat a dál upevňovat demokratické základy, na nichž naše země stojí. Slibujeme, že jsme připraveni pro to udělat maximum a děkujeme všem, kdo jsou toho všeho součástí.

Akce Dotáhneme změnu – Demokrat na Hrad (leden)

8. ledna jsme uspořádali manifestaci na 2. nádvoří Pražského hradu, kde jsme se symbolicky rozloučili s desetiletým obdobím temna na Hradě a připomněli si, že v prezidentských volbách je třeba volit nejen srdcem, ale i rozumem. ...

Happening „Společně pro demokrata“ a video se skládáním symbolické puzzle skládačky (leden)

Před Pražským hradem jsme pomocí obrovské puzzle skládačky s nápisem „Společně pro demokrata“ vytvořili obraz spolupráce s cílem přinést změnu politické kultury na Hrad. Skládání puzzle se zúčastnili aktivní občané ze všech koutů republiky i známé osobnosti, které v prvním kole podpořily jak Petra Pavla, tak Danuši Nerudovou, Pavla Fischera či Marka Hilšera. ...

Letáková kampaň před druhým kolem prezidentské volby (leden)

Před druhým kolem prezidentské volby se díky aktivnímu zapojení mnoha občanů podařilo rozšířit po celé republice letáky s tématy, která se týkala prezidentské volby. ...

Akce k 1. výročí války na Ukrajině „Vidíme jasně, co je třeba udělat“ (únor)

Rok od začátku války na Ukrajině jsme společně s organizací Člověk v tísni, Paměť národa a dalšími uspořádali akci „Vidíme jasně, co je třeba udělat“. Jejím cílem bylo vyjádřit solidaritu válkou napadené zemi a zároveň se vzájemně podpořit ve vytrvání v pomoci. ...

Oslava naděje nové politické kultury na Hradě a video o zakopávání příkopů (březen)

V březnu jsme společně oslavili inauguraci nového prezidenta a začátek nové etapy. Při té příležitosti jsme vytvořili video o motivaci hledat společnou řeč s těmi, kdo mají o slušný dialog zájem. A o potřebě zakopávat příkopy v rozhádané společnosti.

Červená čára Pavla Blažka (březen)

V březnu jsme dali najevo ministru spravedlnosti, že nová zjištění ohledně jeho střetu zájmů podřívají důvěru v něj a celou vládu, a mohou vést k rezignaci občanů na demokratickou politiku. ...

Schůzka s Petrem Fialou ohledně ministra Blažka (duben)

Reakcí na březnové protesty ohledně ministra Blažka byla schůzka s premiérem, který nepovažoval kontroverzní kroky ministra za dostatečný důvod k jeho odvolání. ...

S premiérem jsme probrali také mnoho výzev, kterým čelí nejen vláda, ale i celá republika a její občané. Od těžké finanční situace až po růst extremismu. ...

Besedy se studenty o demokracii a občanské aktivitě (jaro a podzim 2023)

V rámci projektu Samet na školách pořádáme besedy pro studenty základních a středních škol. Diskuse spojená s projekcí krátkého filmu se jmenuje Vždyť já nemůžu nikdy nic změnit. ...

Anketa a následné vylepšení politických aktualit Zůstaň v obraze (duben až červen)

Na jaře roku 2023 jsme se začali intenzivněji zaměřovat na zvyšování informační gramotnosti a posilování odolnosti proti dezinformacím. Jedním z pilířů informačního projektu je šíření relevantních a důvěryhodných informací z ověřených zdrojů a podpora občanů s orientací v politickém dění. Při té příležitosti jsme i na základě zpětné vazby od podporovatelů vylepšili grafickou i obsahovou podobu pravidelného přehledu denních zpráv Zůstaň v obraze a začali jej propagovat mezi širokou veřejností, včetně mladší generace.

Bilance vlády a jejích slibů občanské společnosti (květen)

V květnu jsme připomněli body z Výzvy demokratickým stranám, které se vládní strany zavázaly plnit. ...

Apel občanské společnosti na Senát ohledně on-line médií a střetu zájmů (červenec)

V červenci jsme se obrátili na Miloše Vystrčila, aby Senát řešil mezeru v novele zákona o střetu zájmů, ve které nebylo ošetřeno vlastnictví on-line médií. ...

Poslední kapka Pavla Blažka (srpen)

V souvislosti s pětihodinovým setkáním ministra Blažka s Martinem Nejedlým a jeho arogantnímu přístupu k celé záležitosti jsme uspořádali protestní happening na pražském Klárově. ...

Festival Milion tónů pro demokracii (září)

Na začátku září se v Opavě uskutečnil již 5. ročník festivalu hudby, divadla, výtvarného umění a poezie, ale také tolerance a laskavosti. ...

Poučení ze slovenských voleb a sedmero pro posílení demokracie u nás (září)

V reakci na výsledek slovenských voleb jsme připravili a rozšířili mezi občany sedm tipů, jak může každý občan přispět k posílení demokracie. Tak, aby příští sněmovní volby nedopadly podobně jako u našich sousedů. Slovenský scénář nás také vedl k posílení informačních vzdělávacích kampaní a k tlaku na vládní politiky, aby nehazardovali s důvěrou občanů a plnili své sliby o upevnění demokratických principů.

Přednášky o dezinformacích pro veřejnost a školy (říjen až prosinec 2023)

Na začátku září začali aktivní občané z Milionové sítě organizovat přednášky a debaty s předními odborníky na téma dezinformací a efektivní obrany proti nim. Akce se zatím konaly v osmi krajích a jejich pokračování je naplánováno i v roce následujícím. <https://milionovasit.cz/dezinformace>

Oslava 17. listopadu na Jungmannově náměstí (listopad)

17. listopadu jsme na pražském Jungmannově náměstí oslavili den boje za svobodu a demokracii a bavili jsme se s občany o současných hrozbách, kterým naše společnost čelí.

Anketa spokojenosti s vládnutím současné vlády (listopad)

V polovině volebního období jsme připravili anketu, kterou vyplnilo přes 20 000 lidí a vyjádřili tak zpětnou vazbu vládě, v kterou vložili před dvěma lety svou důvěru. Výsledkem byla kombinace obav a jasných požadavků, 86 % také považovalo za chybu, že vláda dosud neprosadila slibovanou korespondenční volbu.

Předání zpětné vazby od občanů předsedům vládních stran (listopad)

Při zhruba dvouhodinovém jednání jsme předali do rukou zástupců pěti vládních stran zpětnou vazbu od občanů, kteří vyplnili anketu o spokojenosti s vládou.

Byli jsme ujištěni, že korespondenční volba bude schválena příští rok a že se informační gramotnost dostane do rámcových vzdělávacích programů. ...

Závěr

I v roce 2024 nás čeká mnoho výzev, u kterých bude hlasu občanské společnosti velmi zapotřebí. Hned v prvních měsících dalšího roku nás čeká schvalování korespondenční volby, kde můžeme i přes jasný vládní závazek čekat sáhodlouhé obstrukce opozice i intenzivní antikampaň. Usnadnit občanské právo volit lidem by však mělo být cílem každého demokraticky smýšlejícího člověka a my jsme připraveni zavedení korespondenční volby podpořit kampaní. V příštím roce se také konají hned troje volby - evropské, senátní a krajské. Všechny z nich budou pro směřování naší země určující a zároveň budou zahřívacím kolem před zásadními volbami sněmovními.

Na příští rok máme mnoho nápadů, projektů a plánů. O jejich dalším vývoji Vás budeme včas informovat a bude nám ctí, když se stanete jejich součástí. Máme radost, že v tomto nekončícím úsilí můžeme pokračovat a skládat s Vámi i nadále skládku naší demokratické budoucnosti.

Děkujeme Vám za to, že na politiku nerezignujete a za to, že si stále nacházíte své chvílky pro demokracii.

Milion chviliek pro demokracii, prosinec 2023

III. VÍTE, ŽE ...

... Milion chviliek <https://milionchviliek.cz/> posílá pravidelné aktuality Zůstaň v obraze – můžete dostávat tyto stručné zprávy do svého e-mailu.

- ... **Paměť národa** můžete sledovat zde: <https://www.pametnaroda.cz/>
- ... **Masarykova společnost** má informace zde: <http://masarykovaspolecnost.cz>
- ... **Sít' k ochraně demokracie** <https://www.ochranademokracie.cz/>
- ... **Společnost A. Švehly** <https://www.antoninsvehla.cz> V sobotu dne 16. 12. 2023 v rámci kulatého 90. výročí úmrtí našeho hostivařského významného rodáka a československého státníka Antonína Švehly, uspořádala Společnost Antonína Švehly pietní shromáždění u jeho hrobu na hostivařském hřbitově.
- ... **Klub na obranu demokracie** – akce najdete zde: <https://klubod.cz/>
- ... **Knížku Demoralizace české společnosti**, kterou vydal vlastním nákladem Zdeněk Pokorný v r. 2021, si můžete zakoupit, informace na dklub@volny.cz;
- ... **Masarykova demokratická akademie**: <https://masarykovaakademie.cz/akce/>
- ... **Rekonstrukce státu** <https://www.rekonstrukcestatu.cz>
- ... **Ekumenická akademie** má stránky [ekumakad.cz](https://www.ekumakad.cz)

IV. Z ČINNOSTI DEMOKRATICKÉHO KLUBU

Cena Zdeňka Pavlíka

Demokratický klub zavedl Cenu Zdeňka Pavlíka, pro osoby, nebo tisk, nebo knihy apod. zvláště propagující demokratismus a demokratické myšlenky. Tato Cena má propagovat demokracii, nositele těchto myšlenek, ale tím současně i Demokratický klub.

Návrhy dávají členové Dk.

Úvodní ročník této Ceny proběhl v r. 2022. První místo získal prof. Ivo K. Feierabend, který nám z USA napsal, že upřímně děkuje Demokratickému klubu za udělení ceny a má z toho velkou radost.

Propagovat demokratický klub,

to je jeden z hlavních úkolů vyslovených na valné hromadě našeho Klubu.

Jak k tomu může přispět každý z nás? Například u podpisu v e-mailu mějte dovětek s odkazem na webové stránky Klubu. Anebo, když Vás jiná nezisková organizace žádá o součinnost, můžete nabídnout *možnost zapojit se do činnosti Demokratického klubu.*

Pravidelná setkání členů a přátel Klubu k aktuálním politickým otázkám

V prosinci přednášku o **Arménii a Náhorním Karabachu** uvedl Martin Mahdal.

Nezapomínejte prosím, že Vaše připomínky, poznatky i pochvaly k Dk jsou vítány. *Bude také přínosem, když nám pošlete návrh na téma setkání Dk, které byste chtěli přednést, případně které by Vás zajímalo a měli bychom získat přednášejícího.*

Klubové příspěvky jsou hlavním zdrojem financí pro Klub, abychom mohli vydávat tento bulletin a udržovat webové stránky Klubu.

Máme ČÍSLO ÚČTU ve FIO bance: 2201878820/2010

O *významu členských příspěvků* jsme informovali v seriálu Demokratický klub v otázkách a odpovědích Dk-Dialog 3/2017, s. 3, kde je uvedena i jejich doporučená výše 500 Kč (nejnižší je 100 Kč) i kdo platí příspěvky pouze dobrovolně. **Členům, kteří tuto svou povinnost po několik let neplní**, výkonná rada Klubu **pozastaví další posílání klubového bulletinu poštou**. Nebudeme používat rezervy Klubu na poštovné, které je stále vyšší.

Řada členů si přeje **zasílat náš bulletin pouze v elektronické podobě**. Pokud by to bylo i Vaše přání, sdělte nám to prosím na adresu dklub@volny.cz současně s uvedením přesné e-mailové adresy, na kterou je Vám možné materiály posílat. Můžete si domluvit i e-mailovou adresu např. rodinného příslušníka, velmi nám tím usnadníte činnost a sobě zajistíte přísun čerstvých informací. Děkujeme.

Výkonná rada Demokratického klubu

OBSAH

- 1 ÚVODNÍ SLOVO
- 1 JAK PROSAZOVAT, CHRÁNIT A UDRŽOVAT EVROPSKÉ HODNOTY V ČASE VÁLKY
- 5 EVROPA SE MUSÍ STÁT VSKUTKU POLITICKÝM PROJEKTEM SVÝCH EUROOBČANŮ
- 8 ŘEŠÍME AKTUÁLNÍ SPOLEČENSKÉ VÝZVY POMOCÍ PRÁVA
- 10 RŮZNÁ VYPRÁVĚNÍ O JEDNÉ SPOLEČNOSTI
- 10 CO MOMENTÁLNĚ ŘEŠÍ REKONSTRUKCE STÁTU?
- 11 MILNÍKY MILIONU CHVILEK
- 13 III. VÍTE, ŽE ...
- 14 IV. Z ČINNOSTI DEMOKRATICKÉHO KLUBU

POZVÁNKY NA SETKÁNÍ DK

Témata setkání sledujte na webu a Facebooku Dk. Lednová přednáška **Ing. Lubomíra Vejražky** se týká perzekuce rodin politických vězňů.

Pozvánky na tato setkání zasiláme pouze elektronicky. Pokud je nedostáváte, nemáme na Vás e-mailovou adresu. Sdělte nám prosím e-mailovou adresu, na kterou bychom Vám pozvánky mohli posílat.

*****

ADRESÁŘ ČLENŮ PODLE ČINNOSTÍ ANEB NA KOHO SE MŮŽETE OBRACET (2023)

E-MAIL: DKLUB@VOLNY.CZ

Předsedkyně *Jitka Nováková*

Místopředsedové *Ivo Budil, Ondřej Wagner* (propagace a setkání Dk)

Politická komise, předseda *Jan Friedlaender*

Hospodářka *Ludmila Kaprasová*

Výkonná rada *Pavel Černý* (pozvánky na setkání), *Jan Müller* (členská základna), *Jitka Nováková, Petr Pavlík, Ema F. Plzáková, Milan Zapletal* (tajemník pro administrativu a skupina Dk pro jižní Čechy)

Skupina Dk pro severní Čechy *Petr Jirásek*

Web Dk *Petr Neugebauer, Petr Jirásek, Jitka Nováková, Petr Pavlík, (Ondřej Šimpach)*

Facebook Dk *Václav Kotyk*

Dk-Dialog redakční rada v tiráži

*****

Vydavatel: Demokratický klub, z.s., Gabčíkova 2362/10, 182 00 Praha 8.

E-mail: dklub@volny.cz **Webová stránka:** <http://www.demokratickyklub.cz>

Demokratický klub můžete sledovat i na Facebooku a na Twitteru.

<https://www.facebook.com/demokratickyklub/>

BANKOVNÍ SPOJENÍ DEMOKRATICKÉHO KLUBU:

FIO banka, číslo účtu 2201878820/2010

IBAN CZ23 2010 0000 0022 0187 8820 SWIFT/BIC FIOBCZPPXXX

Redakční rada: Zdeněk Kalvach (odpovědný redaktor), Radovan Jelínek, Jitka Nováková.

Příspěvky jednotlivých autorů, členů i nečlenů Dk, nemusejí vyjadřovat názory Klubu. Tyto jsou vyjádřeny pouze v oficiálních (číslovaných) stanoviskách Demokratického klubu.